

СОВЕТ
ЧУТЕЕВСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ КАЙБЫЦКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
КАЙБЫЧ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ
ЧУТИ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

КАРАР

11.02.2022

Чути ав.

№ 32

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы
«Чути авыл жирлөгө» муниципаль берәмлеге
Уставына үзгәрешләр керту турында

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Чути авыл жирлөгө Советының 2018 елның 1 октябрендәге 20 номерлы каравы белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы «Чути авыл жирлөгө» Уставын «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга hәм «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына туры китерү максатларында Кайбыч муниципаль районның Чути авыл жирлөгө Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы «Чути авыл жирлөгө» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр проектын кабул итәргә (1нче кушымта)

2. Расларга:

«Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районның «Чути авыл жирлөгө» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр керту турында» Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Чути авыл жирлөгө Советы каравы проектына гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу тәртибе (2 нче кушымта);

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Чути авыл жирлөгө Советының «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районны «Чути авыл жирлөгө» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр керту турында» каравы проекты буенча гавами тыңлаулар үткәру тәртибе (3 нче кушымта).

3. «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районның «Чути авыл жирлөгө» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр керту турында» карап проекты буенча кергән тәкъдимнәрне исәпкә алу, гомумиләштерү hәм карау

буенча түбәндәгө составта эшче төркем төзөргә:

Группа житәкчесе-Шарафутдина Ландыш Тәлгәт кызы (Чүти мәктәбе укытучысы);

Ахметшина Гөлнур Зөфәр кызы (Чүти авыл Советы жирлегенең сәркатибы);

Уткин Фердинанд Фарсый улы (Чүти авыл Советы жирлегенең депутаты);

4. Гавами тыңлауларны 2022 елның 03 мартаңда 10.00 сәгатьтә Кайбыч районы, Чүти авылы, Кооперативная урамы 37 йорт адресы буенча урнашкан Чүти авыл жирлеге бинасында уздырырга.

5. Эшче төркемгә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Чүти авыл жирлеге Советы депутатлары һәм «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының «Чүти авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр кертү турында» карап проекты буенча гражданнарның тәкъдимнәрен өйрәнергә һәм гомумиләштерергә һәм Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Чүти авыл жирлеге Советына карауга чыгарырга.

6. Элеге каарның үтәлешен контролльдә тотуны «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының «Чүти авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр кертү турында» карап проекты буенча көргән тәкъдимнәрне исәпкә алу, гомумиләштерү һәм карау буенча эшче төркемгә йөкләргә.

7. Элеге каарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында һәм Кайбыч муниципаль районы Чүти авыл жирлегенең <http://chuteev-kaybici.tatarstan.ru> веб-адресы буенча рәсми сайтында бастырырга.

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Чүти авыл жирлеге Башлыгы

П.П. Тараканов

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Чүти авыл жирлеге Советының
2022 е. 11 февральнең 32 номерлы
карарына 1нче күшымта

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы «Чүти авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына кертелә торган үзгәрешләр

1. 1 статьяда «« Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы «Чүти авыл жирлеге»»« сүзләрен «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы «Чүти авыл жирлеге»»« сүзләре белән алмаштырырга.

2. 2 статьяның 3 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«3. Жирлек чикләре «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы» муниципаль берәмлекенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 25-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән».

3. 5 статьяда:

1 өлешнең 9 пунктындагы беренче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, аның предметы булып Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларыннан һәм курсәтелүче хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэммин итү таләпләрен үтәү торган төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, Жирлек территориясен курсәтелгән кагыйдәләр нигезендә төзекләндерүне оештыру, шулай ук торак пунктлар чикләрендә урнашкан урманнардан, махсус сакланылучы табигать территорияләреннән файдалануны, аларны саклауны оештыру;»;

1 өлешнең 9 пунктындагы унтугызынчы абзацын үз көчен югалткан дип танырга;

4. 6 статьяның 1 өлешен түбәндәге эчтәлекле 16 һәм 17 пунктлар өстәргә:

«16) участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гайлә әгъзаларына хезмәткәр курсәтелгән вазыйфаны биләгән вакытка торак урыны би्रү;

17) алкогольле, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм курсәту чараларын гамәлгә ашыру.».

5. 16 статьяда:

9 өлешкә түбәндәге эчтәлекле 7 пункт өстәргә:

«7) инициативалы проект турында фикер алышу һәм аны хуплау мәсьәләсе буенча карар кабул иту.»;

түбәндәге эчтәлекле 10.1 өлеш өстәргә:

«10.1. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары проект инициаторлары буларак инициатив проектны тәкъдим итә ала.».

6. 19 статьяның 10 һәм 11 өлешләрен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«10. Гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе Жирлек уставы һәм (яисә) норматив хокукий актлары белән билгеләнә һәм Жирлек Советының халыкка алдан хәбәр итү, гавами тыңлаулар уздыру вакыты һәм урыны турында Жирлек халкына алдан хәбәр итү, муниципаль хокукий акт проекты белән алдан ук таныштыру, шул исәптән аны урнаштыру юлы белән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге Жирлек рәсми сайтында (алга таба - рәсми сайт) урнаштыру, Жирлектә яшәүчеләрнең муниципаль хокукий акт проекты буенча фикер алышуга чыгарылган искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен, шул исәптән рәсми сайт ярдәмендә, халык тыңлауларында катнашуны, гавами тыңлауларның (гавами тыңлауларның) нәтиҗәләрен бастырып чыгаруны, шул исәптән аларны гавами тыңлауларның нәтиҗәләрен бастырып чыгаруны, шул исәптән, кабул ителгән карапларны, шул исәптән рәсми сайтта, аларны урнаштыру юлы белән, аларны рәсми сайтта бастыруны тәэммин итә торган башка чараларны күздә тотарга тиеш.

Жирлек Советы Уставы һәм (яисә) норматив хокукий актлары белән, әлеге өлешнен беренче абзацында курсәтелгән материалларны һәм мәгълүматны урнаштыру, Жирлектә яшәүчеләрнең муниципаль хокукий акт проекты буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен тапшыру мөмкинлеген тәэммин итү, шулай ук Поселения халкының гавами тыңлауларда катнашуы өчен, рәсми сайтынң мондый максатлары өчен мәжбүри файдалану турындагы таләпләрне үтәп, әлеге статьяның максатлары өчен файдалану тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы файдаланылырга мөмкин, дип билгеләргә мөмкин.

11. Генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне ызанлау кагыйдәләре проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, курсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлекенән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә яисә рөхсәт бирү турындагы караплар проектларына, капитал төзелеш объектларын төзүнен ин чик параметрларыннан тайпилуга рөхсәт бирү, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү турындагы караплар проектларына, жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен һәм мондый файдалануның башка төрен үзгәртү мәсьәләләренә, жирдән файдалануның расланган кагыйдәләре булмаганда һәм төзелеш корылмалары төзү турындагы кануннар нигезендә гавами тыңлаулар яисә ижтимагый фикер алышулар үткәрелә.»;

7. 20 статьяда:

1 өлештә «һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары» сүzlәреннән соң «инициатив проектларны керту һәм аларны карау мәсьәләләре буенча фикер алышу» сүzlәрен өстәргә,»;

2 өлешкә түбәндәгә эчтәлекле абзац өстәргә:

«Инициатив проектлар керту һәм аларны карау мәсьәләләре буенча гражданнар жыельышында уналты яшькә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы. Инициатив проектларны керту мәсьәләрен карау һәм тикшеру максатларында гражданнар жыельышын билгеләү һәм уздыру тәртибе Дәүләт Советы карары белән билгеләнә.».

8. 22 статьяда:

2 өлештә «торак пунктта яшәүчеләрнең» сүzlәреннән соң «(яисә аның территориясенең бер өлеше)» сүzlәрен өстәргә;

3 өлешкә түбәндәгә эчтәлекле 5 пункт өстәргә:

«5) торак пункт территорииясенең әлеге өлешендә гражданнарның үзара салым акчаларын керту һәм куллану мәсьәләсе буенча жирлек составына керүче торак пункт территориисе өлешендә Татарстан Республикасы законы нигезендә.»;

4 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4. Гражданнарның жыенең жирлек башлыгы йә сайлау хокукуна ия, кимендә 10 кеше яши торган торак пунктта яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырылырга мөмкин.

Әлеге статьяның 3 өлешендәге 5 пунктында караплан гражданнарның жыене, 10 кешедән дә ким булмаган санда торак пункт территорииясенең тиешле өлешендә яшәүче кешеләр төркеме инициативасы белән, Жирлек Советы тарафыннан чакырылырга мөмкин.

Гражданнарның үзара салым акчаларын керту һәм куллану мәсьәләсе буенча гражданнар жыенең үткәрелергә мөмкин булган Кайбыч муниципаль районы чикләрендәге жирлек составына керүче торак пункт территорииясенең бер өлешенең чикләрен билгеләү критерийлары Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.»;

9. 23 статьяда:

2 өлешкә түбәндәгә эчтәлекле жөмлә өстәргә:

«Гражданнарның инициатив проектка ярдәм итү турындагы фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча сораштыруда жирлек халкы яисә инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган өлешендә уналты яшькә житкән яшәүчеләр катнашырга хокуклы.»;

3 өлешкә түбәндәгә эчтәлекле 3 пункт өстәргә:

«3) уналты яшкә житкән инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган жирлектә яшәүчеләрнең яисә аның өлешләрендә гражданнарның әлеге инициатив проектка ярдәм итү турындагы фикерен ачыклау өчен.»;

5 өлештә:

беренче абзацыны түбәндәге редакциядә бәяң итәргә:

«Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү турындагы карап Жирлек советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнардан сорашып белешү уздыру өчен жирлекнен рәсми сайты «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә кулланылырга мөмкин. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү турында Жирлек Советы каарында түбәндәгеләр билгеләнә:»;

түбәндәге эчтәлекле 6 пункт өстәргә:

«6) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә http://chuteev_kaybici.tatarstan.ru веб-адрес буенча рәсми сайтыннан файдаланып халыктан сораштыру үткәрелгән очракта, сораштыруда катнашучыларны идентификацияләү тәртибе:»;

7 өлешнен 1 пунктында «яисә Жирлек халкы» сүзләрен өстәргә.

10. түбәндәге эчтәлекле 26.1 статья өстәргә:

«26.1 статья. Инициатив проектлар

1. Жирлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия чаralарны гамәлгә ашыру максатларында, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча, жирлекнен башкарма комитетына инициатив проект көртөлөргә мөмкин. Инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган жирлек территориясенең бер өлешен билгеләү тәртибе Жирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнә.

2. Инициатив проектны көртү инициативасы белән уналты яшкә житкән һәм жирлек территорияндә яшәүче кимендә ун гражданнар торган инициатив төркем, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, авыл торак пункты старостасы (алга таба - проект инициаторлары) чыгыш ясарга хокуклы. Инициатив төркемнен минималь саны Жирлек Советының норматив хокукий акты белән киметелөргә мөмкин. Жирлек Советының норматив хокукий акты нигезендә проект инициаторы булу хокуку шулай ук жирлек территорияндә эшчәнлек алыш баручы башка затларга да бирелөргә мөмкин.

3. Инициатив проектта түбәндәгे белешмәләр булырга тиеш:

1) жирлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;

2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтиҗәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәkle чыгымнарны алдан исәпләү;

5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынуучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт белән катнашу турында белешмәләр;

7) инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләменнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, жирле бюджет акчалары күләменә күрсәтү;

8) Жирлек территориясенә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешенә Жирлек Советы каарында билгеләнгән тәртип нигезендә күрсәтү;

9) Жирлек Советы каарында каралган башка белешмәләр.

4. Жирлек Башкарма комитетына кертелгәнче инициатива проекты гражданнар жыенында, жыелышында яисә конференцияндә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яисә конференцияндә, инициатив проект турында фикер алышу, жирлектә яшәүчеләрнең яисә аның өлешенең мәнфәгатьләренә туры килүен билгеләү, инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатчанлыгын билгеләү, шулай ук инициатив проектны хуплау турында гражданнарның жыены, жыелышы яисә конференциясе тарафыннан каар кабул итү максатларында каралырга тиеш. Шул ук вакытта бер жыенда, бер жыелышта яки гражданнарның бер конференцияндә берничә инициативалы проект каралырга мөмкин.

Жирлек Советы каары белән шулай ук гражданнардан сорашып белешу, имзалар жыю юлы белән инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклау мөмкинлеге карала ала.

Инициатив проектны гамәлгә керткәндә проектның инициаторлары Жирлек Башкарма комитетына гражданнарның жыены, жыелышы яисә конференциясе беркетмәсен, гражданнарның сораштыру нәтиҗәләрен һәм (яисә) гражданнарның инициатив проектка Жирлек халкы яисә аның өлеше тарафыннан ярдәм күрсәтүне раслый торган имза кәгазьләрен теркиләр.

5. Инициатив проектны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына керту турындагы мәгълумат Жирлек жирлегенең рәсми сайтында «Интернет» мәгълумат-телекоммуникация чeltәрендә инициатив проект жирле администрациягә кертелгән көннән алыш өч эш көне эчендә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш һәм әлеге статьяның З өлешендә күрсәтелгән, шулай ук проектның инициаторлары хакында белешмәләрне үз эченә алыша тиеш. Бер үк вакытта гражданнар Жирлек Башкарма комитетына аларны тәкъдим итү срогоын күрсәтеп, үzlәренең кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен тәкъдим итү мөмкинлеге турында мәгълумат алалар. Үзләренең искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшькә житкән Жирлек халкы жибәрергә хокуклы. Күрсәтелгән мәгълуматны «Интернет» мәгълумат-телекоммуникация чeltәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълумат Кайбыч муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла.

Авыл торак пункттында күрсәтелгән мәгълумат гражданнарга авыл торак пунктының старостасы тарафыннан житкерелергә мөмкин.

6. Инициатив проект Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан аны керткән көннән алыш 30 көн эчендә һичшикsez каралырга тиеш. Муниципаль берәмлекнен башкарма комитеты инициатив проектны карау нәтиҗәләре буенча түбәндәге каарларның берсен кабул итә:

1) инициативалы проектны хупларга һәм аның өстендейшле жирле бюджет турындағы карап белән караплан бюджет ассигнованиеләре чикләрендә тиешле максатларда жирле бюджет проектын төзү һәм карау тәртибенә туры китереп (жирле бюджет турындағы карапга үзгәрешләр кертү) дәвам итәргә;

2) инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кире кайтарырга.

7. Жирлек башкарма комитеты түбәндәге очракларның берсендей инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карап кабул итә:

1) инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициатив проектның Россия Федерациясенең федераль законнары һәм башка норматив хокукий актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары таләпләренә, Жирлек уставына туры килмәве;

3) жирле үзидарә органнарының кирәклө вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

4) инициатив түләүләре барлыкка килмәгән инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәклө чараплар қуләмендә жирле бюджет акчалары булмау;

5) инициатив проектта тасвиirlанган проблеманы нәтиҗәләрәк хәл итү мөмкинлеге булу;

6) инициатив проектны конкурс сайлавын узмаган дип тану.

8. Жирлекнең башкарма комитеты хокуклы, ә әлеге статьяның 7 өлешендәге 5 пунктында караплан очракта проект инициаторларына бергәләп инициатив проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны үз компетенцияләре нигезендә башка муниципаль берәмлекнең яисә дәүләт органының жирле үзидарә органы каравына тәкъдим итәргә тиеш. 9. Инициатив проектларны күрсәтү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәру тәртибе Жирлек Советы (Совет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы гражданнар жыенеңиң тарафыннан билгеләнә.

10. Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан бюджетара трансферлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларга карата инициатив проектлар булырга тиешле белешмәләр составына таләпләр, инициатив проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларны хуплаудан баш тарту өчен нигезләр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийләри закон һәм (яисә) Россия Федерациясе субъектының башка норматив хокукий акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта әлеге статьяның 3, 6, 7, 8, 9, 11 һәм 12 өлешләрендәге таләпләр кулланылмый.

11. Жирлек Башкарма комитетына берничә инициативалы проект, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвиirlап, кертелгән очракта, Жирлек Башкарма комитеты конкурс нигезендә сайлап алу оештыра һәм бу хакта проектның инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәру коллегиаль органга (комиссиягә) йөкләнә, аны төзү һәм аларның эшчәнлек тәртибе Жирлек Советы карапы белән билгеләнә. Коллегиаль органның (комиссиянең) составы Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан төзелә. Мондый чакта

коллегиаль орган (комиссия) әгъзаларының гомуми санының яртысы Жирлек советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегиаль орган (комиссия) тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителергә тиеш.

13. Проект инициаторлары, Жирлек территориясендә гражданнар жыены, жыелышы яисә конференциясе тарафыннан вәкаләтле башка гражданнар, шулай ук Россия Федерациясе законнарында билгеләнә торган башка затлар инициатив проектны Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә гамәлгә ашыруны җәмәгать контролендә тотарга хокуклы.

14. Инициатив проектны Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан карау, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы, шул исәптән акчаларны куллану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чeltәрендәге Жирлекнең рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында Жирлек Башкарма комитеты хисабы инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән соң 30 календарь көн эчендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чeltәрендәге Жирлекнең рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Жирлек Башкарма комитетының күрсәтелгән мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чeltәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълүмат Кайбыч муниципаль районнының рәсми сайтында урнаштырыла. Авыл торак пунктында күрсәтелгән мәгълүмат гражданнарга авыл торак пункты старостасы тарафыннан житкерелергә мөмкин.».

11. 40 статьяның 1 өлешендәге 7 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«7) Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы булу яисә яшәү урыны яисә Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә дайми яшәү хокукуны раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халықара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданы, әгәр Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясе халықара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;».

12. 46 статьяның 1 өлешендәге 9 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«9) Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы булу яисә яшәү урыны яисә Россия Федерациясе

гражданының чит дәүләт территориясендә дайми яшәу хокукуын раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халықара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданы, әгәр Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясе халықара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;».

13. 49 статьяда:

1 өлешнен 6 пункттындагы өченче абзацны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслый, төзекләндерү өлкәсендә аның предметы булып Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэмин итү таләпләрен үтәү тора торган муниципаль контролъне гамәлгә ашыра, күрсәтелгән кагыйдәләр нигезендә жирлек территориясен төзекләндерүне оештыра, шулай ук жирлек чикләрендә урнашкан шәһәр урманнарыннан, махсус сакланылучы табигать территорияләреннән файдалануны, саклауны, аларны торғызуны оештыра;»;

1 өлешнен 6 пункттындагы егерменче абзацын үз көчен югалткан дип танырга; 2 өлешкә түбәндәге эчтәлекле уналты һәм унжиде абзацлар өстәргә:

«участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гайлә әгъзаларына хезмәткәр күрсәтелгән вазыйфаны биләгән вакытка торак урыны бири;

алкогольле, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәту чарапарын гамәлгә ашыру.»;

3 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«3. Жирлекнең башкарма комитеты муниципаль контролъне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль контроль өлкәсендәге Жирлек Башкарма комитеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль контролъне гамәлгә ашырганда дәүләт контроле (күзәтчелеге), муниципаль контроль өлкәсендә бердәм дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу;

2) Жирлек территориясендә муниципаль контролъне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контролъ турсында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федеरаль закон һәм башка федераль законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

Муниципаль контроль төрләрен оештыру һәм гамәлгә ашыру «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контролъ турсында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федеरаль закон белән жайга салына.»;

14. 51 статьяның 6 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 4.1 пункты өстәргә:

«4.1) авыл торак пунктynда яшэүчелэр өчен өстенлекле әһәмияткә ия мәсъәләләр буенча инициатив проект керту инициативасы белән чыгыш ясарга хокуклы;».

15. түбәндәге эчтәлекле 56.1 статья өстәргә:

«56.1 статья. Инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс яғыннан һәм башкача тәэммин итү

1. Элеге Уставның 26.1 статьясында каралган инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итү чыганагы булып, жирлекнең тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин итү максатларында бирелгән Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан инициатив түләүләр һәм (яисә) бюджетара трансферлар күләмнәрен исәпкә алып, инициатив проектларны гамәлгә ашыруга жирле бюджет турындагы карап белән каралган бюджет ассигнованиеләре тора.

2. Инициатив түләүләр дигәндә, конкрет инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында гражданнарның, индивидуаль эшкуарларның һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә барлыкка килгән юридик затларның ирекле нигездә түләнә торган һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирле бюджетка күчерелә торган акчалары анлашыла.

3. Инициатив проект гамәлгә ашырылмаган очракта, инициатив түләүләр аларны жирле бюджетка күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кайтарылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары буенча инициатив проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмаган инициатив түләүләрнең калган өлеше барлыкка килгән очракта, күрсәтелгән түләүләр аларны жирле бюджетка күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кайтарылырга тиеш.

Жирле бюджетка күчерелгән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиешле инициатив түләүләр суммаларын исәпләү һәм кире кайтару тәртибе Жирлек Советы каары (Совет вәкаләтләрен гамәлгә ашыруучы гражданнар жыены каары) белән билгеләнә.

4. Инициатив проектларны гамәлгә ашыру шулай ук кызыксынган затларның ихтыярий мәлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашулары рәвешендә дә тәэммин ителергә мөмкин.».

16. 71 статьяның 9 өлешенә түбәндәге эчтәлекле бишенче абзац өстәргә:

«-Россия Юстиция министрлыгы порталында хокукый акт текстын урнаштыру «Россия Федерациясендә норматив хокукый актлар» (<http://pravo-minjust.ru>, <http://право-минюст.рф>).»

17. 79 статьяды:

3 өлешне үз көчен югалткан дип танырга;

7 өлеш:

түбәндәге эчтәлекле яңа өченче абзац өстәргә:

«Россия Федерациясенең милли үсеше максатларын һәм гавами хакимият органнары эшчәнлегенең аларга ирешү юнәлешен билгели торган документлар;»;

өченче - жиденче абзацларны дүртенче - сигезенче абзацлар дип санарага;

9 өлешне түбәндәгे редакциядә бәяп итәргә:

«9. Жирлек бюджеты турындағы карап белән түбәндәгеләр раслана:

- Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.1 статьясында каралган очракларда бюджет көрмәренең баш администраторлары исемлеге;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.2 статьясында каралган очракларда бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

- чыгым төрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) йә чыгым төрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнен программага карамаган юнәлешләре), чыгымнар төрләренең төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) һәм (яисә) эшчәнлекнен программага карамаган юнәлешләре), бюджетлар чыгымнары классификациясенең чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясенең тиешле бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, тиешенчә Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Законында, муниципаль Жирлек Советында, хокукый актында билгеләнгән очракларда бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү;

- бюджеттан тыш дәүләт фонdlары бюджетларыннан тыш, чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

- чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет раслана торган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансферлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елында бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 процента күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансферлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) расланган (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- чираттагы финанс елына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары (чираттагы финанс елы һәм план чоры);

- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елынан (чираттагы финанс елы һәм һәр елгы план чорының) килүче елның 1 гыйнварына торышы буенча, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның ин югары чиге күрсәтелеп;

- федераль бюджетның һәм Россия Федерациясе бюджетттан тыш дәүләт фондлары бюджетларының, Татарстан Республикасы бюджетының һәм бюджетттан тыш дәүләт территориаль фондлары бюджетларының, жирле бюджетның Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законында, Дәүләт Советы муниципаль хокукий актында билгеләнгән башка күрсәткечләре.»;

18. 81 статьяда:

1 өлештә «торак пункт» сүзләреннән соң «(яисә аның территориясенен өлешләре)» сүзләрен өстәргә;

2 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән гражданнарның бер мәртәбә бирелә торган түләүләрен керту һәм куллану мәсьәләләре жирле референдумда хәл ителә, ә «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясындагы 1 өлешенең 4, 4.1 һәм 4.3 пунктларында гражданнар жыенында каралган очракларда хәл ителә.».

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Чүти авыл жирлеге Советының
2022 е. 11 февральнең 32 номерлы
каарына 2 нче күшымта

«Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының «Чүти авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр керту турында» Татарстан
Республикасы Кайбыч муниципаль районының Чүти авыл жирлеге Советы
каары проектына гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу тәртибе

1. «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Чүти авыл жирлеге
Уставына үзгәрешләр керту турында» каар проектына тәкъдимнәр Кайбыч
муниципаль районының Чүти авыл жирлеге советына түбәндәгә адрес буенча
Кайбыч районы, Кооперативная урамы, 37 йорт күшымта бирелгән үрнәк буенча
язма рәвештә төзәтмәләр таблицасы рәвешендә кертелә:

№ №	Пункт, пунктча	Каар проекты тексты	Проект тексты	Төзәтмәне исәпкә алып, проект тексты	Төзәтмә авторы (Ф.И.А., адрес, телефон, эш, уку урыны)

Тәкъдимнәр авыл Чүти жирлегенең мәгълүмат стендында урнаштырылган
көннән алыш эш көннәрендә 8 сәгатьтән 17 сәгатькә кадәр бер ай эчендә кабул
ителә.

2. Чыгыш хокуку белән гавами тыңлауларда катнашуга гаризалар түбәндәгә
адрес буенча: Кайбыч районы, Кооперативная урамы, 37 йорт шәхсән яки почта
аша бирелә (конвертта «Устав» яки «гавами тыңлаулар» тамгасы белән), шулай ук
88-43-70-33-6-45 факс буенча.

Заявкалар эш көннәрендә гавами тыңлаулар уздыру датасына кадәр 7 көннән
дә соңга калмычча 8 сәгатьтән 17 сәгатькә кадәр кабул ителә.

3. Гражданнарның тәкъдимнәре Татарстан Республикасы Кайбыч
муниципаль районы Чүти авыл жирлегенең Советы аппараты хезмәткәрләре
тарафыннан теркәлә һәм законлылық, хокук тәртибе мәсьәләләре буенча дайими
комиссиягә, гавами тыңлаулар үткәру буенча жирле үзидарәгә тапшырыла.

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Чүти авыл жирлеге Советының
2022 е.11 февральнен 32 номерлы
каарына 3 нче күшымта

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Чүти авыл жирлеге
Советының «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы «Чүти авыл
жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр керту турында» каары
проекты буенча гавами тыңлаулар үткәрү тәртибе

1. Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Чүти авыл жирлеге
Советының «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы «Чүти авыл
жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр керту турында» каары
проекты буенча гавами тыңлаулар Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль
районының «Чүти авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставының 19 статьясы,
әлеге Тәртип нигезендә уздырыла.

2. Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Чүти авыл жирлегенең Советына гавами тыңлаулар уздыру датасына кадәр 7 көннән дә соңга
калмыйча язма гаризалар тапшырган кешеләр дә үзләренең тәкъдимнәрен
аргументацияләү өчен чыгыш ясау хокуку белән гавами тыңлауларда
катнашучылар булып тора.

3. Халык тыңлауларында чыгыш ясау хокуқыннан башка, гавами тыңлауларда
катнашучы барлык кызыксынучы кешеләр, массакүләм мәгълүмат чаралары
катнашырга мөмкин.

4. Катнашучыларны теркәү гавами тыңлаулар башланганчы 30 минут кала
башлана.

5. Халык тыңлауларында рәислек итүче булып Жирлек башлыгы яисә аның
йөкләмәсе буенча Жирлек житәкчесенең башка вазыйфаи заты тора.

6. Халык тыңлаулары рәиснең кереш сүзе белән ачыла, ул катнашучыларга
фикер алышына торган мәсьәләнен асылы, тыңлаулар уздыру тәртибе турында
хәбәр итә.

7. Беркетмәне рәсмиләштерү, кергән тәкъдимнәрне, рекомендацияләрне
исәпкә алу өчен, рәис тәкъдиме буенча, житәкчे һәм секретариатның ике әгъзасы
составында гавами тыңлаулар секретариаты сайлана.

8. Төп доклад белән Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы
Чүти авыл жирлегенең законлылык, хокук тәртибе һәм жирле үзидарә мәсьәләләре
буенча дайми комиссиянең каары белән вәкаләтле депутаты чыгыш ясый.

9. Чыгыш хокуку белән гавами тыңлауларда катнашучылар, гариза бирү
вакытына карап, чират тәртибендә үз тәкъдимнәрен аргументацияләү өчен
чакырыла.

10. Гавами тыңлауларда катнашучыларның чыгышлары 7 минуттан артык дәвам итәргә тиеш түгел, рәислек итүче рөхсәте белән чыгыш ясау вакыты озайтылырга мөмкин, әмма 3 минуттан да артык түгел.

11. Гавами тыңлауларда катнашучылар чыгыш ясаучыларга председатель рөхсәте белән сораулар бирергә хокуклы.

12. Гавами тыңлауларда катнашучылар гавами тыңлаулар барышына тыкшынырга, аларны туктатырга һәм аларны үткәрүгә комачауларга хокуклы түгел.

13. Гавами тыңлаулар уздырганда тәртип саклау гавами тыңлауларда катнашу өчен мәжбүри шарт булып тора.

14. Халық алдында тыңлаулар уздыру тәртибен бозган очракта, рәис аларны утырыш залыннан алып ташлауны таләп итәргә хокуклы.

15. Чыгышлар тәмамлангач, рәислек итүче гавами тыңлаулар секретариаты житәкчесенә ачык тыңлаулар барышында әйтеп көрүнүп тәкъдимнәрне, рекомендацияләрне төгәлләштерү өчен сүз бирергә мөмкин.

16. Гавами тыңлауларда катнашучыларның барлық искәрмәләре һәм тәкъдимнәре секретариатка язма рәвештә тапшырыла һәм гавами тыңлаулар беркетмәсенә күшүп бирелә. Гавами тыңлаулар беркетмәсенә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районнының Чүти авыл жирлеге Советы рәисе имза сала һәм ул билгеләнгән тәртиптә саклана.

17. Гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә законлылык, хокук тәртибе, жирле үзидарә мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Чүти авыл жирлегенең дайими комиссиясе тарафыннан әзерләнә.

18. Гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән халыкка житкерелергә тиеш.

19. Гавами тыңлаулар уздыруны оештыру һәм матди-техник тәэмин итү Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районнының Чүти авыл жирлеге Советы аппараты һәм Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районнының Чүти авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.